Lietas Nr. A420138125
A42-01381-25/25
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:1205.A420138125.2.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025.gada 5.decembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis Māris Markovs,

piedaloties pieteicējam /Persona A/, pieteicēja pārstāvei /Persona G/, kā arī atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Iekšlietu ministrijas pārstāvei /Persona F/ un Valsts policijas pārstāvei /Persona E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /Persona A/ pieteikuma (reģ.Nr.42/SAN/25/117893) par Iekšlietu ministrijas 2025.gada 27.februāra lēmuma Nr.1-61/49/25 "Par apstrīdēto administratīvo aktu" atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts policijas 2024.gada 7.novembra lēmumu Nr.243 "Par disciplinārsoda piemērošanu //Struktūrvienība A// inspektoram /Persona A/" (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējam tika piemērots disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta.

Pieteicējs nepiekrita sākotnējam lēmumam un apstrīdēja to Iekšlietu ministrijā (turpmāk – ministrija). Ar ministrijas 2025.gada 27.februāra lēmumu Nr.1-61/49/25 "Par apstrīdēto administratīvo aktu" (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Pieteicējs 2024.gada 27.augustā ap plkst.21.56 /Adrese A/, vadot transportlīdzekli, izraisīja ceļu satiksmes negadījumu, proti, uzbrauca šķērslim – betona stabam. Pēc negadījuma pieteicējs tika nogādāts ārstniecības iestādē alkohola, narkotisko un psihotropovielu ietekmes noteikšanai.

[1.2] SIA "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" veikti izmeklējumi un izmeklējumu rezultāti fiksēti medicīniskās pārbaudes protokolā Nr.1173 (turpmāk –pārbaudes protokols Nr.1173). Tajā konstatēts, ka pieteicējs pārbaudes laikā šūpojas, nestabils, kustības neprecīzas. No ķīmiski toksikoloģiskās izmeklēšanas rezultātiem izriet narkotisko un apreibinošo vielu ietekme. Veicot pieteicēja urīna izmeklēšanu, tika atrastas opiātu "zīmes", metadona "zīmes", tramadola metabolīti, zopiklons, karbamazepīns, benzodiazepīna atvasinājuma metabolīti, naloksona "zīmes".

[1.3] Lietā esošo pierādījumu kopums dod pamatu uzskatīt, ka ar minētajiem pierādījumiem ir nostiprināts pieteicēja pieļautais disciplinārpārkāpums, proti, Valsts policijas darbiniekam noteikto ētikas normu pārkāpums.

[1.4] Disciplinārlietas izmeklēšanas laikā konstatēts, ka pieteicējam tika izrakstīti vairāki recepšu medikamenti, kuru sastāvā ir narkotikās un psihotropās vielas. No Nacionālā veselības dienesta, Nacionālā psihiskās veselības centra un Zāļu valsts aģentūras tika pieprasīta informācija saistībā ar pieteicējam izrakstītajiem medikamentiem. No saņemtās informācijas izriet, ka metadona "zīmes", opiātu "zīmes", naloksona "zīmes" nevarēja rasties pēc medikamentu *Mirzaten, Spitomin, Sirdalud, Alprazolam, Carbalex, Somnols, Tramadol* lietošanas. Kopumā secināts, ka pieteicējs, izņemot viņa nosauktos medikamentus, ir lietojis arī citas zāles, kuru sastāvā ir metadons un naloksons. Medikamentus viņš lietojis dienu vai divas pirms negadījuma.

[1.5] Katras personas atbildība ir ievērot ārsta rekomendācijas un zāļu ražotāja norādījumus par zāļu lietošanu. Svarīgi ievērot medikamenta lietošanas instrukcijā norādītos brīdinošos norādījumus vai pat aizliegumu vadīt transportlīdzekli. Visām pieteicēja 2024.gada 18.septembra paskaidrojumā minētajām zālēm ir ietekme uz spējām vadīt transportlīdzekli. Pieteicējam, it īpaši kā Valsts policijas amatpersonai, kuras pienākums ir nodrošināt sabiedrisko drošību un kārtību, pirms medikamentu lietošanas būtu rūpīgi jāiepazīstas ar medikamentu lietošanas instrukciju un jāievēro visi norādījumi, apzinoties riskus ceļu satiksmes drošībai, lietojot medikamentus, kas satur narkotiskās vai psihotropās vielas.

[1.6] Pieteicējs tika atstādināts no amata pienākumu pildīšanas, pamatojoties uz procesa virzītāja kriminālprocesā Nr./Numurs/ pieņemto lēmumu par drošības līdzekļa – noteiktas nodarbošanās aizliegums, piemērošanu. Procesa virzītāja lēmums ir obligāti izpildāms. Nedz iekšlietu ministram, nedz ministrijai Kriminālprocesa likuma normas neparedz kompetenci vērtēt procesa virzītāja pieņemtos lēmumus vai veikto rīcību.

[1.7] Pieteicēja pieļautais disciplinārpārkāpums nav savienojams ar dienestu Valsts policijā, jo ir pamats uzskatīt, ka pieteicējs nevar veikt viņam uzticētos pienākumus, jo viņš nesaprot nedz pieļautā disciplinārpārkāpuma smagumu, nedz arī izprot savu vainu tā izdarīšanā. Attiecīgi Valsts policija pareizi izvēlējusies disciplinārsoda veidu, piemērojot visbargāko sodu.

[2] Pieteicējs nepiekrita pārsūdzētajam lēmumam un vērsās ar pieteikumu tiesā. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Pārsūdzētais lēmums ir nepamatots, jo tas tika pieņemts, neizpildot iestādei noteikto pienākumu – noskaidrot visus tiesiska un lietderīga lēmuma pieņemšanai nepieciešamos apstākļus, turklāt tā saturs adresātam nav saprotams.

[2.2] Pārsūdzētais lēmums ir pretējs Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) 14.panta pirmajai daļai, Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma (turpmāk – Disciplināratbildības likums) 15.pantam, kā arī Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā nostiprinātajai nevainīguma prezumpcijai un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantam.

[2.3] Disciplinārsods piemērots par to pašu nodarījumu, par kuru tika uzsākts kriminālprocess un, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, iestādes uzņēmās tiesas funkcijas. Pārsūdzētais lēmums pēc būtības pilda krimināsoda funkciju, pārkāpjot nevainīguma prezumpciju

[2.4] Pārsūdzētais lēmums pieņemts, nevērtējot disciplinārpārkāpuma izdarīšanas apstākļus, raksturu, radīto zaudējumu un kaitējumu, amatpersonas vainas formu, atbildību mīkstinošos apstākļus (pieteicējs iepriekš nav bijis disciplināri sodīts), atbildību pastiprinošos apstākļus, disciplinārsoda piemērošanas lietderības apsvērumus (vai pārkāpums nav mazsvarīgs, vai tas ir radījis nelabvēlīgas sekas), piemērojamā disciplinārsoda samērīgumu ar izdarīto disciplinārpārkāpumu.

[3] Ministrija rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt, uzturot pārsūdzētajā lēmumā norādītos argumentus un papildus norādot turpmāk minēto.

[3.1] Nevainīgums tiek prezumēts, ja nav pierādījumu par pretējo. Konkrētajā gadījumā pārsūdzētajā lēmumā ir norādītas tās tiesību normas, kuras pieteicējs ar savu rīcību ir pārkāpis.

[3.2] Amatpersonas saukšana pie disciplināratbildības neizslēdz tās civiltiesisko atbildību, administratīvo atbildību vai krimināl atbildību.

[3.3] Likumdevējs ir atstājis rīcības brīvību lēmuma pieņēmējam izvērtēt, kādus apstākļus var atzīt par atbildību mīkstinošiem, izņemot Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar specialajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma 9.panta pirmajā daļā minētos.

[4] Valsts policija rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt, papildus ministrijas norādītajiem argumentiem paskaidrojot turpmāk minēto.

[4.1] Policijas amatpersonai, kuras pamatuzdevums ir sabiedriskās kārtības un drošības, kā arī likumu plašākā nozīmē ievērošanas nodrošināšana, pašai jābūt ar nevainojamu reputāciju un uzvedību, lai tādējādi neradītu kaitējumu policijas tēlam kā drošības garantam.

[4.2] Konkrētajā gadījumā pieteicēja rīcībā izpaužas paaugstinātā bīstamība. Proti, gadījumos, kad persona vada transportlīdzekli, būdama alkohola reibumā, atrodoties narkotisko, psihotropo, toksisko, citu apreibinošu vielu vai arī reakcijas ātrumu un uzmanību samazinošu medikamentu ietekmē, būtiski paaugstinās ceļu satiksmes negadījuma risks, kura rezultātā var iestāties ļoti smagas sekas un var tikt apdraudēta citu personu dzīvība, veselība un manta.

[4.3] Piemērojot disciplinārsodu, Valsts policija nepārkāpj dubultās sodīšanas aizlieguma principu, jo pieteicējs tiek saukts pie disciplināratbildības nevis tieši par Ceļu satiksmes likuma prasību pārkāpumu, bet par viņa, kā Valsts policijas amatpersonas, pieļautajiem ētikas pārkāpumiem ārpus dienesta pienākumu izpildes.

[4.4] Pieteicējs disciplinārpārkāpumu izdarīja ar nodomu (tīši), apzinoties savas rīcības prettiesisko raksturu, un viņš kā amatpersona (policijas darbinieks), nepārprotami ar savu rīcību kaitēja Valsts policijas prestižam. Transportlīdzekļa vadīšana reibumā ir smags pārkāpums, pret ko cīnās ne tikai Valsts policija kā tiesībsargājošā iestāde, bet arī sabiedrība kopumā ar savu nosodošo attieksmi.

[4.5] Gadījumos, kad tiek diskreditēta Valsts policija, tiek piemēroti visbargākie disciplinārsodi, veidojot vienotu iestādes praksi rīcības brīvības ietvaros pieņemtajos lēmumos.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja iesniegto pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem. Pieteicējs un pieteicēja pārstāve tiesas sēdē uzsvēra, ka pieteicējs bija atstādināms no amata, nevis atbrīvojams no dienesta. Papildus paskaidroja, ka piemērotais sods nav samērīgs. Pieteicējs paskaidroja, ka 2024.augustā vakaros lietojis trīs medikamentus, jo tie izraisa miegainību. Dienā pirms negadījuma neesot lietojis nekādas zāles.

Valsts policijas pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja, ka pieteicējs nav sodīts par to, ka uzsākts kriminālprocess, bet par to, ka pieteicējs vadīja transportlīdzekli, lai gan bija lietojis medikamentus, kas ietekmē spēju to vadīt. Pārsūdzētais lēmums nav saistīts ar kriminālprocesu vai administratīvā pārkāpuma lietu.

Ministrijas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītiem motīviem. Papildus paskaidroja turpmāk minēto. Izvērtējot lietas materiālus, iestāde secināja, ka zaudējusi uzticību pieteicējam, tāpēc atstādināšana nebūtu lietderīga. Pieteicējs piedalījās ceļu satiksmē, tāpēc pārkāpums uzskatāms par būtisku.

Tiesas sēdē tika nopratināti liecinieki /Persona C/ un /Persona D/

Motīvu daļa

[6] Lietā izšķirams jautājums, vai pieteicējs pamatoti ir saukts pie disciplināratbildības, piemērojot disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta.

[7] Saskaņā ar Disciplināratbildības likuma 3.panta otro daļu par disciplinārpārkāpumu atzīstama arī amatpersonas darbība vai bezdarbība, kas nav saistīta ar tās dienesta pienākumu pildīšanu, bet kas diskreditē iestādi

un mazina uzticību valsts pārvaldei.

Saskaņā ar Disciplināratbildības likuma 1. un 8.pantu saukšanai pie disciplināratbildības un disciplinārsodam ir jāatbilst taisnīguma un lietderības prasībām.

[8] Pieteicējs saukts pie disciplināratbildības un viņam piemērots disciplinārsods par Valsts policijas 2020.gada 5.februāra iekšējo noteikumu Nr.3 "Valsts policijas ētikas kodekss" (turpmāk – Ētikas kodekss) 4., 6. un 19.punkta un Dienesta gaitas likuma 6.panta 1. un 4.punkta neievērošanu.

Ētikas kodeksa 4.pants noteic, ka tajā noteikto nodarbinātais ievēro arī ārpus dienesta (amata, darba) pienākumu izpildes vietas un laika (pieejams: /Tīmekļvietne A/, aplūkots 03.12.2025.). Savukārt 6.punkts noteic, ka nodarbinātais, ievērojot Ētikas kodeksā noteikto, vairo sabiedrības uzticību Valsts policijai, apzinoties, ka Valsts policijas kopējo tēlu sabiedrībā veido katra atsevišķa nodarbinātā uzvedība un rīcība.

Ētikas kodeksa 19.punkts noteic, ka nodarbinātais ārpus dienesta pienākumu izpildes (darba) laika izvēlas tādu uzvedības un komunikācijas stilu un saturu, kas nerada šaubas par objektīvu un godprātīgu profesionālo pienākumu pildīšanu un Valsts policijas kā profesionālas un atbildīgas iestādes tēlu sabiedrībā.

Dienesta gaitas likuma 6.panta 1. un 4.apakšpunkts noteic amatpersonas pienākumu ievērot Latvijas Republikas Satversmi, Latvijas Republikai saistošas starptautisko tiesību normas, likumus un citus normatīvos aktus, ievērot amatpersonām noteiktos ētikas principus.

No pārsūdzētā lēmuma un sākotnējā lēmuma izriet, ka pieteicējs disciplināri sodīts par to, ka ārpus dienesta pienākumu izpildes laika vadīja transportlīdzekli, atrodoties narkotisko, psihotropo, toksisko, citu apreibinošu vielu vai arī reakcijas ātrumu un uzmanību samazinošu medikamentu ietekmē.

Līdz ar to tiesai jānoskaidro, vai pieteicējs vadīja transportlīdzekli, atrodoties minēto vielu vai medikamentu ietekmē, un, ja vadīja, vai ar šādu rīcību apzināti veica likuma pārkāpumu, grāva savu reputāciju un kaitēja policijas tēlam kopumā.

[9] Valsts policijas Integrētās Iekšlietu informācijas sistēmas apakšsistēmā "Elektroniskais notikumu žurnāls" 2024.gada 27.augustā reģistrēts notikums ar numuru ENŽ0155078 par to, ka 2024.gada 27.augustā ap plkst.21:56 /Adrese A/, pieteicējs, vadot transportlīdzekli, izraisīja ceļu satiksmes negadījumu, proti, uzbrauca šķērslim – betona stabam, bojājot to, atrodoties, iespējams, narkotisko vai psihotropo vielu iespaidā. Minētie apstākļi dokumentēti Ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolā Nr.1232052. Tāpat notikušo negadījumu apliecina pieteicējs 2024.gada 18.septembra paskaidrojumā.

[10] Pēc ceļu satiksmes negadījuma sastādīts transportlīdzekļa vadītāja nosūtījums uz medicīnisko pārbaudi, kā medicīniskās pārbaudes veikšanas iemeslu norādot aizdomas par transportlīdzekļa vadīšanu narkotisko vai citu vielu apreibinošo vielu ietekmē.

Pieteicējs nogādāts valsts SIA "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" pārbaudes veikšanai.

[11] Kārtību, kādā veic alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes pārbaudi, noteic Ministru kabineta 2008.gada 2.jūnija noteikumi Nr.394 "Alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes pārbaudes kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.394).

Atbilstoši noteikumu Nr.394 16.punktam medicīniskā pārbaude ietver: 1) alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vielu vai medikamentu lietošanas fakta pārbaudi pēc pārbaudāmās personas vārdiem; 2) ārējā izskata (tai skaitā miesas bojājumu esības vai neesības), psihiskā un emocionālā stāvokļa, uzvedības, runas, veģetatīvi somatiskā stāvokļa un kustību koordinācijas pārbaudi, alkohola vai citas smakas noteikšanu; 3) alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu vai medikamentu lietošanas fakta konstatēšanu, nosakot alkohola koncentrāciju izelpotajā gaisā, kā arī veicot asins, urīna vai siekalu (turpmāk – bioloģiskā vide) laboratoriskus izmeklējumus. Pārbaudes rezultātu un atzinumu ieraksta pārbaudes protokolā.

Saskaņā ar noteikumu Nr.394 20.punktu, lai konstatētu narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmi, sertificēti tiesu eksperti veic ķīmiski toksikoloģisko ekspertīzi, izmantojot ķīmiski toksikoloģiskās izpētes metodes.

Atbilstoši noteikumu Nr.394 29.punktam medicīniskās pārbaudes protokolā detalizēti apraksta rezultātus, kas iegūti, veicot šajos noteikumos noteiktās darbības, un apstiprina vienu no šādiem pārbaudītās personas stāvokļiem, proti, vai ir vai nav konstatēta narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekme.

No minētās kārtības secināms, ka atzinums par personas atrašanos narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaidā katrā konkrētā gadījumā ir atkarīgs no personas klīnisko simptomu un laboratorisko izmeklējumu rezultātu kompleksas medicīniskas izvērtēšanas.

[12] Pārbaudes protokolā Nr.1173 noradīts, ka pieteicējam pārbaudīti klīniskie simptomi, kā arī 2024.gada 28.augustā plkst.01.48 ņemtas asins analīzes, bet plkst.04.20 urīna analīzes. Protokolā norādīts, ka laboratoriskajos izmeklējumos atrastas opiātu "zīmes", metadona "zīmes", tramadola metabolīti, zopiklons, karbamazepīns, benzodiazepīna atvasinājuma metabolīti, naloksona "zīmes".

Pārbaudes protokolā Nr.1173 sniegts atzinums, ka ir konstatēta narkotisko un apreibinošo vielu ietekme. Pieteicējs minētajam atzinumam nepiekrīt.

[13] Pieteicējs norāda, ka analīžu rezultāti varētu būt manipulēti un tajos ir acīmredzamas pretrunas.

Noteikumu Nr.394 24.punkts noteic, ka materiālu paraugus ķīmiski toksikoloģiskajai izmeklēšanai nodod kopā ar nosūtījumu ķīmiski toksikoloģiskajai izmeklēšanai. Nosūtījumā norāda tās ārstniecības personas vārdu un uzvārdu, kura ņēma paraugu (ārstniecības persona nosūtījumā parakstās un ierakstu apstiprina ar spiedogu).

Lieciniece /Persona D/, sniedzot liecību, norādīja, ka laboratorija saņem nosūtījumu kopā ar bioobjektiem, reģistrē un veic izmeklēšanu. Tāpat lieciniece paskaidroja, ka laboratorija ir sertificēta. Minētais nerada šaubas par to, ka analīzes veiktas atbilstošā kārtībā. Atkāpes no sprieduma [11] punktā aprakstītās kārtības nav konstatējamas. Tāpat no liecinieku /Persona D/ un /Persona C/ liecībām neizriet nekādas pretrunas un šaubas par izmeklējumu veikšanas kārtību un metodiku. To, ka veikta arī klīnisko simptomu pārbaude, tiesas sēdē paskaidroja arī pieteicējs, norādot, ka veikts trieces tests un pārbaudītas acu zīlītes.

Tiesai nav pamata apšaubīt ārstu veikto izmeklējumu objektivitāti un atbilstību faktiskajiem apstākļiem, jo lietā nav ziņu, ka medicīnisko pārbaudi veikušās personas būtu iepriekš pazīstamas ar pieteicēju vai kādu iemeslu dēļ ieinteresētas noteiktā pārbaudes rezultātā.

Noteikumu Nr.394 36.punkts arī paredz gadījumu, ja pārbaudāmā persona nepiekrīt medicīniskās pārbaudes rezultātiem, proti, šādā gadījumā pārbaudāmā persona mēneša laikā ir tiesīga pieprasīt veikt atkārtotu bioloģiskās vides laboratorisku izmeklēšanu. Pieteicējs šīs tiesības nav izmantojis.

[14] Pieteicējs iesniedzis SIA "E.Gulbja Laboratorija" testēšanas pārskatu Nr.25379603 (turpmāk – testēšanas pārskats Nr.25379603) un norāda, ka tas apliecina, ka pārbaudes protokolā Nr.1173 sniegtais atzinums nav pamatots.

No testēšanas pārskata Nr.25379603 redzams, ka pieteicējs analīžu veikšanai nepieciešamo paraugu nodevis 2024.gada 28.augustā plkst. 19:03. Veicot urīna analīzes, konstatēts šādu vielu klātbūtnes negatīvs rezultāts: barbiturāti, amfetamīns/metamfetīns, kanabinoīdi, opiāti, kokaīna metabolīti un fanciklidīns.

SIA "E.Gulbja Laboratorija" 2025.gada 24.oktobra vēstulē tiesai sniegusi informāciju, ka testēšanas pārskatā Nr.25379603 norādītie izmeklējumi iegūti, veicot tikai ķīmiski toksikoloģisko izmeklēšanu, nepārbaudot klīniskās pazīmes.

Tiesa uzskata, ka priekšroka dodama pārbaudes protokolā Nr.1173 konstatētajam, jo analīžu paraugs ņemts īsāku laiku periodu pēc ceļu satiksmes negadījuma, kā arī tajā ņemtas vērā gan klīniskās pazīmes, gan laboratoriskie izmeklējumi. Tāpat tiesa ņem vērā, ka /Persona D/ tiesas sēdē liecināja, ka SIA "E.Gulbja

Laboratorija” norādītie robežlielumi, kurus pārsniedzot analīžu rezultāts tiek uzskatīts par pozitīvu, ir augstāks nekā SIA “Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs” laboratorijā izmantotajā metodikā. Tas norāda, ka SIA “E.Gulbja Laboratorija” veiktās analīzes var neapliecināt objektīvo situāciju ceļu satiksmes negadījuma brīdī.

[15] Pieteicējs 2025.gada 13.maija paskaidrojumā tiesai vērsa uzmanību, ka vielu klātbūtne konstatēta urīnā, bet ne asinīs, kas norāda, ka šīs vielas ir lietotas iepriekš, bet nenorāda uz reibuma stāvokli.

Liecinieks /Persona C/ skaidroja, ka urīnā vielu klātbūtne pēc to lietošanas saglabājas ilgāk, bet tās joprojām ietekmē spēju vadīt transportlīdzekli. Liecinieks to pamatoja arī ar klīniski konstatējām pazīmēm, paskaidrojot, ka, piemēram, ja ir atrastas metadona un opiātu “zīmes”, acu zīlītes sašaurinās. Tas, ka pieteicēja acu zīlītes bija sašaurinātas, konstatēts pārbaudes protokolā Nr.1173.

Ceļu satiksmes likuma 28.panta pirmās daļas “a” apakšpunkts noteic, ka aizliegts vadīt transportlīdzekli, ja transportlīdzekļa vadītājam, kuram mehānisko transportlīdzekļu vadīšanas stāžs ir lielāks par diviem gadiem, alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 0,5 promiles. Minētās panta daļas 2.punkts noteic, ka aizliegts vadīt transportlīdzekli, atrodoties narkotisko, psihotropo, toksisko, citu apreibinošu vielu vai arī reakcijas ātrumu un uzmanību samazinošu medikamentu ietekmē.

Ceļu satiksmes likuma 62.pantā paredzēta administratīvā atbildība par transportlīdzekļa vadīšanu, atrodoties narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē. Par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola reibumā administratīvā atbildība ir atkarīga no alkohola koncentrācijas daudzuma asinīs, savukārt panta piektajā un sestajā daļā, kā arī Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā lietots jēdziens “ietekme”.

No minētā secināms, lai atzītu, ka persona ir izdarījusi Ceļu satiksmes likuma pārkāpumu – transportlīdzekļa vadīšanu, atrodoties narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē –, ir jākonstatē, ka persona ir atradusies šo vielu ietekmē jeb iespaidā, bet atšķirībā no alkohola, nav noteikts konkrēts robežlielums, kuru sasniedzot ietekme konstatējam. Tas nozīmē, ja organismā ir konstatēta attiecīgo vielu klātbūtne neatkarīgi no koncentrācijas, konstatējama arī to ietekme.

Kā jau iepriekš spriedumā minēts, narkotisko vielu iespaids medicīniskās pārbaudes protokolā tiek konstatēts, laboratoriski nosakot konkrētas narkotiskās vielas lietošanas faktu, kā arī novērtējot klīniskos simptomus. Konkrētajā gadījumā narkotisko un apreibinošo vielu iespaids pieteicējam noteikts, pamatojoties uz novērotajiem klīniskajiem simptomiem, kā arī laboratoriskajiem izmeklējumiem. Tāpēc nav nozīmes tam, ka vielas nav konstatētas asins analīzēs.

[16] Pieteicējs norāda, ka lietojis dažādas zāles atbilstoši ārsta norādēm.

Pārbaudes protokolā Nr.1173 norādīts, ka pieteicējs lieto zāles *Mirzaten* pēc ārsta nozīmējuma.

Nacionālais veselības dienests Valsts policijai sniedzis informāciju par pieteicējam izrakstītajiem recepšu medikamentiem, kuru sastāvā ir narkotiskās vai psihotropās vielas, tajā skaitā karbamazepīns. Nacionālais veselības dienests norāda, ka pieteicējam izrakstīti medikamenti, kuri atrodas psihisko/narkotisko medikamentu sarakstā: 1) 2020.gada 29.septembrī tika izrakstīts *Alprazolamum* 0,5 mg; 2) 2021.gada 2.martā, 22.aprīlī, 12.maijā, 22.oktobrī tika izrakstīts *Somnols* - 7,5 mg; 3) 2022.gada 12.janvārī tika izrakstīts *Stilnox* 10 mg; 4) 2022.gada 24.janvārī tika izrakstīts *Cirrus* 5 mg/120 mg; 5) 2023.gada 11.jūlijā tika izrakstīts *Alprazolamum* 1 mg; 6) 2024.gada 14.septembrī tika izrakstīts *Stilnox* 10 mg. Tāpat sniegta informācija, ka 2024.gada 16.jūnijā pieteicējam tika izrakstīts *Carbalex* 200 mg, kura sastāvā ir karbamazepīns.

VSIA “Nacionālās psihiskās veselības centrs” Narkoloģijas palīdzības dienests 2025.gada 31.janvārī ministrijai sniedzis skaidrojumu par pieteicēja analīzēs konstatējām vielām. Skaidrojumā norādīts, ka pieteicēja urīnā konstatētie benzodiazepīna atvasinājuma metabolīti varēja rasties pēc medikamenta *Alprazolam* lietošanas, karbamazepīns varēja rasties pēc medikamenta *Carbalex* lietošanas, zopiklons varēja rasties pēc medikamenta *Somnols* lietošanas, tramadola metabolīti varēja rasties pēc medikamenta *Tramadol* lietošanas. Savukārt metadona “zīmes”, opiātu “zīmes”, naloksona “zīmes” nevarēja rasties pēc medikamentu *Mirzaten, Spitomin, Sirdalud, Alprazolam, Carbalex, Somnols, Tramadol* lietošanas. Metadons varēja rasties urīnā pēc metadona lietošanas.

Metadons ir medikamenta *Metadon* sastāvā. Naloksons ir vairāku medikamentu, piemēram, *Zubsolv, Suboxone, Geroxynal, Forve*l un citu sastāvā.

No minētā secināms, ka pieteicējam no 2020.gada 29.septembra ir tikuši izrakstīti medikamenti, kuru sastāvā ir narkotiskās vai psihotropās vielas. Pieteicēja analīzēs konstatēta gan ārsta izrakstītu medikamentu klātbūtne, kā arī citu neatļautu vielu klātbūtne.

Transportlīdzekļa vadītājam ir pienākums iepazīties ar medikamenta lietošanas instrukciju un pārbaudīt noteikumus attiecībā uz transportlīdzekļu vadīšanu. Ja instrukcijā ir noteikts aizliegums vadīt transportlīdzekli, vai medikamenta sastāvā ir narkotiskās vai psihotropās vielas, transportlīdzekli vadīt ir aizliegts. Ārsta izrakstītu medikamentu lietošana neatbrīvo vadītāju no atbildības. Šis apstāklis var ietekmēt administratīvā pārkāpuma vai noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju, bet izskatāmajā lietā nav izšķirošas nozīmes tam, vai pieteicējs lietojis ārsta nozīmētus medikamentus vai citas vielas.

[17] Ņemot vērā spriedumā iepriekš secināto, tiesa atzīst, ka pieteicējs nav ievērojis Ceļu satiksmes likuma 28.panta pirmās daļas "a" apakšpunktu. Attiecīgi konstatējams Dienesta gaitas likuma 6.panta 1. un 4.punkta un Ētikas kodeksa normu pārkāpums. Pieteicēja rīcībā konstatējami tiesību normu pārkāpumi, līdz ar to viņa rīcība atbilstoši Disciplināratbildības likuma 3.panta otrajai daļai atzīstama par disciplinārpārkāpumu.

[18] Pieteicējs norāda, ka nedrīkst piemērot disciplinārpārkāpumu līdz viņu par vainīgu nav atzinusi tiesa.

Saskaņā ar *Tiesu informatīvajā sistēmā* pieejamo informāciju tiesā tiek izskatīta krimināllieta Nr./Numurs/, kurā pieteicējs apsūdzēts par transportlīdzekļa vadīšanu, atrodoties narkotisko un apreibinoša vielu ietekmē.

Ar vienām darbībām persona var būt izdarījusi gan noziedzīgu nodarījumu, gan arī disciplinārpārkāpumu, būdama policijas darbinieks. Tādējādi disciplinārsoda noteikšana ir saistīta tieši ar pieteicēja darbību savienojamību ar pieteicēja atrašanos dienestā. Disciplinārlietā un kriminālprocesā tiek noskaidroti divi dažādi pārkāpumu sastāvi. No lietas materiāliem redzams, ka pieteicējs nav saukts pie disciplināratbildības par to, ka pret viņu uzsākts kriminālprocess. No sākotnējā un pārsūdzētā lēmuma redzams, ka gan Valsts policija, gan arī ministrija ir vērtējusi notikuma apstākļus, lai secinātu, vai pieteicējs ir disciplināri sodāms un kāds sods par disciplinārpārkāpumu piemērojams. Disciplinārsoda noteikšana ir saistīta tieši ar pieteicēja darbību savienojamību ar pieteicēja atrašanos valsts dienestā, proti, dienesta turpināšanu Valsts policijā. Personas vainas pierādīšanas krimināltbildības noteikšanai un pārkāpumiem, veicot amata pienākumu izpildi, un ētikas normu pārkāpuma pierādīšanas principi var atšķirties. Pieteicēja apsvērumi par nepieciešamību noskaidrot pieteicēja vainu un izvērtēt pierādījumus kriminālprocesā ir kļūdaini un nav attiecināmi uz disciplinārlietu.

[19] Pieteicējs atsaucas uz nevainīguma prezumpciju.

Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā nostiprinātā nevainīguma prezumpcija

nozīmē, ka personu par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā var atzīt vienīgi likumā noteiktajā kārtībā un pirms personas atzīšanas par vainīgu valsts institūcijas nedrīkst pret personu izturēties tā, it kā persona būtu vainīga.

Pārsūdzētajā lēmumā nav norādīts, ka pieteicējs ir atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Pārsūdzētajā lēmumā ir vērtēti pierādījumi un secināts, ka pieteicējs vadīja transportlīdzekli, pārkāpjot Ceļu satiksmes likumu. Pieteicēja rīcības tiesiskuma izvērtēšana saistībā ar aizdomām par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, pieteicēja attiecīgo darbību juridiskā kvalifikācija, kā arī procesuālā statusa noteikšana ir kriminālprocesa virzītāja kompetencē ietilpstoši jautājumi.

[20] Pieteicējs norāda, ka Valsts policija varēja pieņemt lēmumu par pieteicēja atstādināšanu līdz stājas spēkā tiesas spriedums krimināllietā.

Saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 14.panta pirmo daļu amatpersonu, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana, ar rakstveida rīkojumu (pavēli) var atstādināt no amata pienākumu izpildes. Ja persona kriminālprocesā tiek atzīta

par vainīgu, tā no dienesta atvaļināma saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 4.punktu sakarā ar neatbilstību dienestam. Savukārt, ja atstādināto amatpersonu tiesa attaisno vai kriminālprocess pret to tiek izbeigts uz reabilitējoša pamata, atstādinātajai amatpersonai izmaksā darba samaksu par atstādināšanas laiku atbilstoši Dienesta gaitas likuma 14.panta ceturtajai daļai.

Minētās tiesību normas neparedz, ka iestādei pirms lēmuma par disciplinārsoda piemērošanu bija jāsagaida tiesas nolēmums krimināprocesā un līdz tam amatpersona jāatstādina. Atstādināšana ir pagaidu pasākums, kas veicams uz laiku, kamēr tiek izmeklēta krimināllieta. Šajā lietā Valsts policija uzsāka disciplinārlietu un tās izskatīšanas laikā konstatēja, ka pieteicējs pieļāvis disciplinārpārkāpumu. Kā jau iepriekš secināts spriedumā, krimināprocesā un disciplinārlietā tiek noskaidroti dažādi pārkāpumu sastāvi, kuri var būt veikti ar vienu darbību. Ja disciplinārlietā tiek konstatēts pārkāpums, kas ir par pamatu dienesta attiecību izbeigšanai, nav pamata piemērot Dienesta gaitas likuma 14.panta pirmajā daļā paredzēto pagaidu pasākumu.

[21] Izvērtējot pieteicēja pieļauto disciplinārpārkāpumu, secināms, ka tas ir būtisks, jo pieteicējs, būdams Valsts policijas amatpersona, kuras primārais uzdevums saskaņā ar likuma “Par policiju” 3.pantu ir novērst noziedzīgus nodarījumus un likumpārkāpumus, pats pieļāva būtisku likumpārkāpumu. Tiesa piekrīt Valsts policijas norādītajam, ka policijas amatpersonai jābūt ar nevainojamu reputāciju un uzvedību, lai tādējādi neradītu kaitējumu policijas tēlam kā drošības garantam. Izvērtējot disciplinārlietas materiālus, tiesa atzīst, ka iestādes savos lēmumos pēc būtības ir pareizi piemērojušas tās tiesību normas, kuras pieteicējs ir pārkāpis, un tās ir atbilstošas konkrētās lietas faktiskajiem apstākļiem.

[22] Saskaņā ar Disciplināratbildības likuma 13.panta pirmo daļu amatpersonai var piemērot dažādus disciplinārsodus. Atvaļināšana no dienesta uzskatāms par smagāko no disciplinārsodiem.

Disciplināratbildības likuma 15.pantā noteikts, ka, piemērojot disciplinārsodu, ņem vērā: disciplinārpārkāpuma izdarīšanas apstākļus; disiciplinārpārkāpuma raksturu; disciplinārpārkāpuma radīto zaudējumu un kaitējumu; amatpersonas vainas formu; atbildību mīkstinošos apstākļus; atbildību pastiprinošos apstākļus; disciplinārsoda piemērošanas lietderības apsvērumus (vai pārkāpums nav mazsvarīgs, vai tas ir radījis nelabvēlīgas sekas); piemērojamā disciplinārsoda samērīgumu ar izdarīto disciplinārpārkāpumu.

Kā atzinis Senāts, disciplinārsoda piemērošana ir individualizēta procedūra, kuras gala rezultātu ietekmē vairāku apstākļu kopums, proti, pārkāpuma raksturs, tā izdarīšanas apstākļi un sekas, pārkāpēja vainas pakāpe nodarījumā, ziņas, kas raksturo personību un iepriekšējo darbu, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi *(Senāta 2016.gada 24.maija sprieduma lietā Nr.SKA-399/2016, A420294214, 16.punkts).*

Tiesa secina, ka lēmums par disciplinārsoda piemērošanu ir daļēji brīvais administratīvais akts, proti, satura izvēles administratīvais akts. Tas savukārt nozīmē, ka iestādei bija jāizdara lietderības apsvērumi par to, kurš no soda veidiem ir vispiemērotākais, atbilstošākais un samērīgākais. Savukārt tiesa rīcības brīvības kontrolē pārbauda, vai iestāde nav pieļāvusi kļūdas rīcības brīvības izmantošanā – rīcības brīvības pārsniegšanu, rīcības brīvības neizmantošanu vai rīcības brīvības nepareizu jeb nepamatotu izmantošanu (neņemot vērā visus būtiskos apstākļus vai ņemot vērā neatbilstošus apstākļus) (*sk. Paine F.J. Vācijas vispārīgās administratīvās tiesības. Vācijas Administratīvā procesa likums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 62.-63.lpp., 70.iedaļa*).

[23] Tiesa secina, ka, izvērtējot soda piemērotību un atbilstību, gan Valsts policija, gan ministrija ir vispusīgi izvērtējušas lēmuma satura lietderību, kā arī citus Disciplināratbildības likuma 15.pantā noteiktos kritērijus.

Lietā nav strīda, ka pieteicējs iekšlietu iestādēs ar pārtraukumiem dienē kopš 2011.gada 27.jūnija un viņam nav spēkā esošu disciplinārsodu. Tiesa konstatē, ka pārsūdzētajā lēmumā sniegts vērtējums, ka pieteicēja pieļautais disciplinārpārkāpums uzskatāms par rupju un tādu, kura rezultātā pieteicējs zaudējis iestādes uzticību pieteicējam kā Valsts policijas amatpersonai. Līdz ar to Valsts policija pēc būtības secināja, ka pieteicēja līdzšinējā dienesta gaita neatsver pieteicēja pieļautā disciplinārpārkāpuma smagumu. Iestādes pamatoti uzskata, ka pieteicējs ar savu rīcību ir nodarījis būtisku kaitējumu valsts interesēm.

Amatpersonas pārkāpuma būtiskais kaitējums izpaužas apstāklī, ka šāda nodarījuma izdarīšana pati par sevi kaitē sabiedrības uzticībai valsts pārvaldei. Vienmēr, kad nodarījumu izdara valsts amatpersonas, šis apstāklis vērtējams kā vainu pastiprinošs apstāklis. Tiesiskā valstī šis princips ir svarīgs, jo nevar likt vienlīdzības zīmi starp nodarījumu, ko izdarījusi privātpersona, un nodarījumu, ko izdarījusi amatpersona, pildot dienesta pienākumus *(Senāta 2012.gada 13.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA- 344/2012, A420673710, 14.punkts).*

Tāpat Senāts ir atzinis, ka disciplināratbildība kalpo ne tikai konkrētas personas sodīšanai par pieļauto pārkāpumu, bet arī dienesta disciplīnas ievērošanai iestādē. Tas nozīmē, ka ar disciplināratbildības institūtu citām dienesta amatpersonām tiek norādīts, ka dienestā ir jāievēro tiesību un ētikas normas, kā arī par pieļautiem disciplīnas pārkāpumiem tiek piemērota disciplināratbildība un no tās nevar izvairīties. Šādā veidā kopumā tiek nodrošināta iestādes tiesiska funkcionēšana valsts pārvaldes ietvaros, tostarp tiesiskā stabilitāte, kas ir neatņemama tiesiskas valsts sastāvdaļa (*Senāta 2019.gada 20.jūnija rīcības sēde lēmuma lietā Nr.SKA-1131/2019, ECLI:LV:AT:2019:0620.A420330217.11.L, 7.punkts)*.

[24] Tiesa uzskata, ka Valsts policijas un ministrijas nostāja attiecībā uz valsts pārvaldes, konkrēti iekšlietu iestāžu, nevainojamu reputāciju ir svarīga un leģitīma. Tiesiskā valstī sabiedrība ir ieinteresēta, lai valsts pārvaldes reputācija būtu nevainojama. Tas nozīmē, ka pieteicēja atbrīvošana no dienesta ir attaisnojama ar sabiedrības gūto labumu, proti, atbrīvošana ir samērīga. Vieglāka disciplinārsoda piemērošana par šāda rakstura disciplinārpārkāpumu nesasniegtu piemērojamā disciplinārsoda mērķi. Savukārt pieteicēja darba stāžs un disciplinārās sodāmības neesība, tiesas ieskatā, nevar kalpot par pamatu vieglāka soda noteikšanai.

Tiesa secina, ka šajā gadījumā piemērotais disciplinārsods – atbrīvošana no amata – ir samērīgs ar izdarīto pārkāpumu un tā rezultātā radīto būtisko kaitējumu.

Turklāt Valsts policijas rīcība līdzīgos gadījumos ir līdzīga. No *Tiesu informācijas sistēmā* pieejamās informācijas par pārsūdzētajiem disciplinārsodiem (*piemēram, lieta Nr.A420141118, Nr.A420330217, Nr.A420250021*) redzams, ka Valsts policija par līdzīgiem disciplinārpārkāpumiem, proti, transporlīdzekļa vadīšanu alkohola reibumā piemērojusi disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta – un Valsts policijas prakse attiecībā uz soda apmēru par līdzīgiem disciplinārpārkāpumiem atbilst vienlīdzības principam.

[25] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /Persona A/ pieteikumu (reģ.Nr.42/SAN/25/117893) par Iekšlietu ministrijas 2025.gada 27.februāra lēmuma Nr.1-61/49/25 “Par apstrīdēto administratīvo aktu” atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis Māris Markovs